

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 4 października 2012 r.,
sprawy **B. B.**
w przedmiocie wydania wyroku łącznego
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego
z dnia 26 marca 2012 r.,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego z dnia 11 lipca 2011 r,

p o s t a n o w i ł :

- I. Oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- II. Zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. K.
- Kancelaria Adwokacka 442,80zł (czterysta
czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy) w tym 23%
należnego podatku VAT tytułem wynagrodzenia - jako
wyznaczonemu z urzędu obrońcy - za sporządzenie i
wniesienie kasacji.**
- III. Zwolnić skazanego od kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2011 r., Sąd Rejonowy, rozpoznając sprawę skazanego B. B. w przedmiocie wydania wyroku łącznego w odniesieniu do 13 skazań (opisanych w części wstępnej wyroku), orzekł w sposób następujący:

- rozwiązał kary łączne orzeczone wyrokami w pkt 3, 4, 6 i 11;
- na podstawie art. 569 § 1 k.p.k., art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 k.k. połączył kary pozbawienia wolności wymierzone za zbiegające się przestępstwa

wyrokami opisanymi w pkt 3, 4, 5, 6 i 11 oraz karę ograniczenia wolności wymierzona wyrokiem opisanym w pkt 7 i jak karę łączną orzekł 9 (dziewięć) lat pozbawienia wolności;

- w pozostałym zakresie wskazał, że wyroki, które uległy połączeniu podlegają odrębnemu wykonaniu;

- na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w odniesieniu do kar orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt 1 i 2;

- na podstawie art. 572 k.p.k. oraz art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1 k.k. umorzył postępowanie w przedmiocie kary łącznej w odniesieniu do kar wymierzonych wyrokami w pkt 8,9 i 10 (pkt VII) oraz 12 i 13 (pkt VIII wyroku). Ponadto w wyroku znalazły się także inne rozstrzygnięcia, które nie mają jednak znaczenia w kontekście zarzutów kasacji.

Apelacje od tego wyroku wnieśli skazany oraz jego obrońca.

Skazany zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że pomiędzy popełnionymi czynami nie zachodził związek przedmiotowo-podmiotowy uzasadniający zastosowanie pełnej absorpcji oraz nieuwzględnienie jego zachowania i sposobu życia przed osadzeniem w zakładzie karnym oraz po jego opuszczeniu, a także zarzucił wyrokowi rażącą surowość orzeczonej kary łącznej. Podnosząc takie zarzuty skazany wniósł o zmianę wyroku przez znaczne złagodzenie orzeczonej kary łącznej. Ponadto, skazany zarzucił wyrokowi także obrazę art. 12 k.k. i art. 91 k.k. a także błędną wykładnię art. 86 § 1 k.k., przy czym w odniesieniu do tego ostatniego przepisu wskazał, że granice nowej kary łącznej wyznaczają także poprzednie kary łączne lub karę łączną, które nie mogą pogorszyć jego sytuacji.

Obrońca skazanego w apelacji sformułował dwa zarzuty: obrazy prawa materialnego, tj. art. 53 k.k., a także rażącą niewspółmierność kary 9 lat pozbawienia wolności, której wysokość jest pełną kumulacją kar łącznych połączonych wyroków, w tym wyroku opisanego w pkt 7. Podnosząc te zarzuty wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, względnie o zmianę wyroku przez znaczne obniżenie wymierzonej skazanemu kary pozbawienia wolności do lat 2.

Po rozpoznaniu obu wniesionych apelacji, Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 26 marca 2012 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając obie apelacje za oczywiście bezzasadne.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca z urzędu skazanego. Wyrokowi sądu odwoławczego zarzucił naruszenie przepisów postępowania:

1/ art. 439 §1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 575 § 1 k.p.k. poprzez przyjęcie, iż kary łączne orzeczone w wyrokach niebędących wyrokami łącznymi (wskazano wyroki opisane w pkt 3,4,6 i 11) mogą ulec rozwiązaniu, a więc w tym zakresie nie podlegają powadze rzeczy osądzonej, podczas gdy brak jest normatywnej podstawy dla takiej tezy, w szczególności skoro z treści art. 575 § 1 k.p.k. wynika, iż może utracić moc jedynie wyrok łączny, nie zaś wyrok, w którym orzeczono karę łączną;

2/ art.433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. poprzez brak wszechstronnej kontroli instancyjnej orzeczenia sądu pierwszoinstancyjnego, który wbrew treści art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k. w pkt I wyroku nie wskazał stosowanej podstawy prawnej, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, albowiem wobec braku takiej podstawy prawnej dla rozwiązania kary łącznej, wyrok ten nie poddawał się kontroli instancyjnej;

3/ art. 569 k.p.k. w zw. z art. 572 k.p.k. (*a contrario*) w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez ustalenie, iż zachodziły podstawy do wydania wyroku łącznego tylko w oparciu o dyrektywy zawarte w art. 85 k.k., podczas gdy przesłanką wydania wyroku łącznego jest nie tylko istnienie przesłanek materialnoprawnych ale również ocena sytuacji procesowej skazanego pod kątem treści art. 4 k.p.k. i rozważenie czy zastosowanie innego połączenia kar (na bazie innego zbiegu przestępstw) stworzy dla skazanego sytuację korzystniejszą niż w wypadku odrębnego wykonywania wyroków;

4/ art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 k.p.k. poprzez brak rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosków dowodowych wskazywanych przez skazanego w apelacji, a co za tym idzie brak rozpoznania wszystkich zarzutów apelacyjnych, stawianych wyrokowi sądu i instancji, które to miały zostać poparte wskazywanymi wnioskami z dokumentów;

5/ art. 458 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. poprzez brak wyjaśnienia w rozważaniach sądu odwoławczego, czy wskazane przez skazanego dowody znalazły uznanie w oczach sądu odwoławczego, a jeżeli nie, to z jakich przyczyn i jaki miało to wpływ na uznanie, iż wyprowadzone przez skazanego zarzuty okazały się niezasadne.

Podnosząc takie zarzuty autor kasacji domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku oraz wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu ostatniemu sądowi.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, prokurator Prokuratury Okręgowej wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k. Pierwszy zarzut kasacji oparty jest na tezie, że przepis art. 575 § 1 k.p.k. nie daje możliwości do podzielenia twierdzenia, iż kary łączne orzeczone w poszczególnych wyrokach podlegających łączeniu, a nie będącymi przy tym wyrokami łącznymi, „tracą moc”; skarżący wskazuje przy tym, że treść tego przepisu dotyczy tylko utraty mocy wyroku łącznego, a nie kar łącznych zawartych w innych wyrokach, nie będących wyrokami łącznymi. Na poparcie swojej tezy wskazuje treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006 r., III KK 367/06, R-OSNKW 2006/1/2212, w którym wyrażono pogląd, że skoro wyrokiem łącznym łączy się prawomocne wyroki, to prawomocność ta dotyczy kary łącznej, która została wymierzona w konkretnej sprawie objętej następnie wyrokiem łącznym. Rzeczywiście pogląd taki w uzasadnieniu tego postanowienia został wypowiedziany, aczkolwiek ograniczono argumentację do tezy już wskazanej powyżej. Tymczasem materialną podstawą do wydania wyroku łącznego, jest przepis art. 85 k.k., albowiem tylko ten przepis określa warunki orzeczenia kary łącznej (art. 569 § 1 k.p.k.). W związku z tym jeśli warunki do wydania wyroku łącznego są spełnione, to łączeniu podlegają – stosownie do ustawowego zapisu – „kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa” (art. 85 *in fine* k.k.). Nie ma zatem żadnej normatywnej podstawy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu w sprawie III KK 367/06, jakoby połączeniu podlegała kara łączna orzeczona za zbiegające się przestępstwa. Stojąc na gruncie wykładni przepisu art. 85 k.k. nie sposób wywodzić, że to nie jednostkowe kary wymierzone za poszczególne przestępstwa, ale kary łączne stanowią podstaw wymiaru kary łącznej. Warto wskazać, że niejednokrotnie poszczególne przestępstwa (będzie to sytuacja gdy istnieje duży odstęp czasowy pomiędzy poszczególnymi czynami) pozostające w zbiegu realnym w trakcie jednego postępowania karnego, co przecież skutkuje koniecznością wymierzeniem kary łącznej stosownie do treści art. 85 k.k., w wyniku postępowania w przedmiocie

wyroku łącznego zostaną „przydzielone” do różnych zbiegów przestępstw, i tylko wymiar poszczególnych kar jednostkowych będzie podstawą orzekania kilku kar łącznych w jednym wyroku łącznym (jest to konsekwencja uchwały SN z dnia 25 lutego 2005 r., I KZP 36/04, OSNKW 2005, z.2, poz.13); uwzględnienie w karach łącznych orzeczonych w nowym wyroku łącznym poprzednio orzeczonej kary łącznej nie ma żadnego oparcia prawnego i wymagałoby „zabiegów”, które zupełnie odrywałyby się od reguł wyznaczonych przepisami prawa. W tym zakresie jednolite stanowisko zajął w później wydanych judykatach Sąd Najwyższy (por. np. postanowienia: z dnia 4 lipca 2007 r., V KK 419/06, OSNKW 2007, z.10, poz.74; z dnia 22 lipca 2010 r., IV KK 162/10, R-OSNKW 2010/1/1482). Tak więc zarzut obrazy przepisów wskazanych w pkt 1 kasacji okazał się oczywiście chybiony. Na zakończenie rozważań w tym zakresie wypada skonstatować, że orzeczona w postępowaniu karnym kara łączna będzie stanowiła przeszkodę do ponownego jej orzeczenia za poszczególne przestępstwa tworzące realny zbieg wtedy, gdy w trybie wyroku łącznego miałyby być łączone tylko te same kary orzeczone za te same przestępstwa (por. np. wyrok SN z dnia 30 listopada 2011 r., II KK 149/11, OSNKW 2011, z.12, poz.113). W niniejszej sprawie takiej sytuacji zaś nie było. Nietrafny z tego powodu okazał się także zarzut ujęty w pkt 2, a jego konstrukcja wynika tylko z niezrozumienia reguł odnoszących się do wydawania wyroku łącznego, a wynikających z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. Oczywiście chybiony jest także zarzut w pkt 3 kasacji. Przesłanka umorzenia postępowania w przedmiocie wyroku łącznego jest, stosownie do zapisu art. 572 k.p.k., brak warunków do wydania wyroku łącznego, a te znajdują się li tylko w art. 85 k.k. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2003 r., V KK 233/03, OSNKW 2004, z.1, poz. 6 oparte na innym poglądzie prawnym, tj. takim, iż także mniej korzystne połączenie kar klasyfikuje się jako brak takiego warunku, nie może być akceptowane. W później wydanych orzeczeniach Sąd Najwyższy zajmował odmienne stanowisko (zob. np. wyroki SN z dnia: 4 września 2007 r., V KK 261/07, Lex 307807; 1 grudnia 2011 r., II KK 174/11, Lex 1108455), zaś przekonującą argumentację, opartą także na systematyce rozdziału 60 Kodeksu postępowania karnego, a dowodzącą wadliwego rozumienia przepisu art. 572 k.p.k. w sposób jak uczyniono to w postanowieniu z 4 listopada 2003 r., zaprezentowano w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 października 2005 r., II AKz 234/05, Lex 166010.

Wbrew zarzutom sformułowanym w pkt 4 i 5 kasacji nie doszło również do naruszenia wskazanych tam przepisów prawa procesowego. Z uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wynika bowiem bezspornie, że tenże sąd miał na uwadze te dokumenty, które zostały złożone w toku postępowania odwoławczego, jak i treść opinii Dyrektora Aresztu Śledczego (str.12 uzasadnienia wyroku). Wbrew zatem twierdzeniom skarżącego dokumenty te zostały wzięte pod uwagę, a okoliczności w nich wykazane uwzględnione. Na zakończenie trzeba podkreślić, że sąd odwoławczy wyraźnie wskazał, iż w konsekwencji nowa kara łączna w wymiarze 9 lat pozbawienia wolności została ukształtowana w sposób, który w istocie prowadził do zaakceptowania tezy o pozostawionym „śladzie” poprzednich kar łącznych, pomimo, iż normatywnie nie ma powodów do brania tych kar pod uwagę przy orzekaniu nowej kary łącznej. Tak więc nowa kara łączna nie stanowiła pogorszenia sytuacji skazanego.

Z tych wszystkich powodów orzeczono jak w postanowieniu. Wobec faktu, iż skazany odbywa karę pozbawienia wolności i nie ma majątku, należało zwolnić go od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.